

ΠΕΡΙ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΥΛΗΣ

ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΣ πρὸς τὰς μεγάλας προόδους, ἃς ἄπασοι αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἐπετελέσαντο κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, βαίνει καὶ ἡ βιολογία ἡ- τοι ὁ κλάδος ἐκεῖνος τῶν ἐπιστημῶν ὅστις πραγμα- τεύεται τὰ περὶ ζωῆς τῶν ὄντων τοῦ τε ζωϊκοῦ καὶ φυτικού βασιλείου.

Αἱ ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι τῶν μεγάλων τῆς φύσεως ἱεροφανθῶν ἀδιαλείπτως προϊοῦσαι, παρέχουσι ἡμῖν καθ' ἐκάστην νέας καὶ σπουδαιοτάτας γνώσεις, αἵτι- νες τείνουσι εἰς τὴν βαθμυθδὸν ἐπίλυσιν καὶ τῶν μᾶλλον δυσχερῶν προβλημάτων τοῦ σύμπαντος, ἀνατρέπουσι δὲ τὰς περὶ αὐτῶν ἐπικρατούσας παλαιὰς προλήψεις καὶ δοξασίας.

Αἱ πρὸς ἐξήγησιν τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως προ- τεινόμεναι θεωρίαι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκαστοτε νέων ἔ- ρευνῶν μετὰ τοιαύτης ταχύτητος διαδέχονται πολλά- κισ ἀλλήλας καὶ ἐπὶ τοσοῦτον διαφέρουσι τῶν παλαιο- τέρων τοιούτων, ὥστε οὐδῶλος εἶνε πκράδοξον ὅτι αἱ κρείττονες καὶ αὐθεντικώτεραι ἰδέαι τῆς μῆς γενεᾶς καθίστανται ὁ περίγελως καὶ ἡ εἰρωνεία τῆς ἐπιούσης.

Οὕτω δὲν ὑπῆρξεν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἐπιστημονικὸν δόγμα ἰσχυρότερον καὶ αὐθεν- τικώτερον ἀπὸ τὸ τοῦ ἀδυνατοῦ τῆς αὐτο- μ α τ ο υ γ ε ν ε σ ε ω ς τοῦλάχιστον ὑπὸ τὰς νῦν ὑ- φισταμένας συνθήκας.

Τὸ δόγμα omne vivum e vivo ἐγένετο παγκο- σμῶς ἀποδεκτὸν θεωρούμενον ὡς μηδεμιᾶς ἐπιδεχό- μενον ἀμφισβήτησεως οὔτε ἐν ὅλῳ οὔτε ἐν μέρει· τὰ δὲ ὅρια μεταξὺ τῆς ζωῆς καὶ νεκρᾶς ὕλης ὑπελαμβά- νοντο καθαρὰ καὶ σαφῆ παριστάμενα οὕτως εἰπεῖν δι' εὐθείας καθέτου γραμμῆς. Ὅμως, καὶ τὴν ἐπιστη- μονικὴν ταύτην ἀλήθειαν τείνουσι νὰ ἀμφισβητήσωσι αἱ ἐσχάτως προστεθεῖσαι ἐπιστημονικαὶ γνώσεις, καθ' ἃς ἐτέθη καὶ πάλιν ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τοῦ δυ- νατοῦ τῆς αὐτομάτου γενέσεως ἐν τῇ πλανήτῃ ἡμῶν καὶ ὑπὸ τὰς νῦν συνθήκας, δι' ὅντα ζῶντα τῆς κατω- τάτης βαθμίδος τῆς ζωϊκῆς κλίμακος.

Ἄλλ' ἢ θεωρία αὕτη δὲν εἶνε τι καινὸν καὶ νέον; οἱ ἀρχαῖοι φυσιοδίφαι καθὼς καὶ οἱ μέχρι τοῦ παρελ- θόντος ἐτι αἰῶνος ἀκμάσαντες ἐπίστευον εἰς τὸ δυνα- τὸν τῆς αὐτομάτου γενέσεως στηριζόμενοι μόνον ἐπὶ τινων παρατηρήσεων ἡκιστα ἐμβριθῶν καὶ ἀγνοούντες τελείως τὰ φυσιολογικὰ πειράματα.

Ἐν τῇ καταστάσει λοιπὸν ἐκείνῃ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος οἱ τότε φυσιοδίφαι ὅπως δικαιολογήσωσι τὴν θεωρίαν τῆς αὐτομάτου γενέσεως ἤρκαυντο εἰς τὴν παρατήρησιν ὅτι ζωσα ὕλη ἐνεφανίζετο ἐνίοτε ἐπὶ νε- κρᾶς τοιαύτης; φρονούντες ὅτι πᾶν ζῶον ἢ φυτὸν παῦσαν νὰ ζῇ μετεβάλλετο εἰς ἀνόργανον ὕλην ἢ τις ἡ-

δύνατο ὑπὸ τινας περιστάσεις νὰ καταστῇ καὶ πάλιν ὀργανικὴ δίδουσα οὕτω ζωὴν εἰς ἐτέρας ὑπάρξεις. Τοιαύτας δὲ παρατηρήσεις ἐγνώριζον πολυαριθμούς, ὡς φέρ' εἰπεῖν εἰς μὲν τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου τὴν εὐρε- σιν νόμφης τέττιγος ἢ μελίσσης ἐν προηγουμένως νε- κρῷ αὐτῶν σκελετῷ; τὴν ἀνάπτυξιν νυμφῶν μυιῶν ἐπὶ ὠμοῦ κρέατος· διάφορα ἐγγωματικά ζωῖφα ἐν ὕ- δατι στασίμῳ κτλ., ἐκ δὲ τοῦ φυτικού βασιλείου, τὴν ἀνάπτυξιν εὐρώτος ἐπὶ τινων οὐσιῶν καὶ οὕτω καθ' ἐ- ξῆς:

Πρῶτος δὲ ὁ Redi ἀπέδειξε τὸ ἐσφαλμένον τῶν θεωριῶν τούτων ἀποδείξας ὅτι αἱ νύμφαι τῶν μυιῶν κατῆγοντο ἐξ ὀαρίων ἐναποτεθέντων ὑπ' αὐτῶν τού- των τῶν μυιῶν ἐπὶ τοῦ κρέατος, τοῦθ' ὅπερ καλυ- πτομένου δι' ἀραχνοειδοῦς τινος ὑφάσματος οὐδέποτε παρήγοντο νύμφαι μυιῶν. Δι' ἐτέρων δὲ εὐφυῶν πει- ραμάτων διαλευκάνας ἐπίσης πλείστα ἄλλα ζητή- ματα, διεκήρυξεν ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε ἀναγκαία προϋπαρ- ξις ἐτέρας ζωῆς.

Καίτοι τὰ συμπεράσματα τούτου ἐπεβεβαίωσαν ἐ- πίσης ἕτεροι πειραματισταί, ἐξηκολούθουν ὁμως ὑφι- στάμεναι ἐτι ἀπορίαι τινες· ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἐὰν δύνανται τὰ μόρια ζωϊκοῦ τινος ὄντος πρὸ μικροῦ παύσαντος νὰ ζῇ, μεταβάλλοντα τὴν μεταξὺ αὐτῶν σχέσιν, νὰ παραγάγῃσι νέας μορφὰς ζωῆς· ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐὰν ἡ ὕλη τεθνεώτος τινος σώματος εἶνε ὄντως νεκρά· ἐπίσης ἐὰν ἡ ζωσα ὕλη παύσασα νὰ ζῇ καὶ ἐ- πομένως παύσασα κατ' αὐτοὺς νὰ ᾖ ἐν ὀργανικῇ καταστάσει, εἶνε καὶ πάλιν ἐπιδεκτικὴ ὀργανοποιή- σεως ἢ τοι ζωῆς· καὶ τέλος ἐὰν τὰ μόρια οὐσίας τινος ἐν ἀποσυνθῆσει ἢ ζυμώσει εὐρίσκομένης, χρησιμεύ- ουσιν μόνον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν νέων ὄντων ζώντων εἰ- σαχθέντων ἐκεῖ προηγουμένως ὑπ' ἄλλην μορφήν, ἢ ἐὰν δύνανται καταλλήλως συναρμοζόμενα, νὰ παρὰ- γῃσι αὐτομάτως τὰς βακτηρίας καὶ λοιποὺς ἄλλους μικροοργανισμοὺς οὓς συνηθέστατα εὐρίσκομεν ἐν παρομίαις περιστάσεσι.

Καὶ τὰς ἀπορίας ταύτας ἔλυσε κατὰ τὸ πλεῖστον ὁ Spallanzini καὶ ὁ Tyndall δι' εὐφρεστάτων πει- ραμάτων, ἅτινα παραλείπομεν νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα ὡς ὄντα ἀρκούντως γνωστὰ, ἀποδείξαντες τὴν πα- ρουσίαν ἀοράτων μικροοργανισμῶν ἢ σπόρων αἰωρου- μένων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρῃ καὶ ἐξ ὧν εἴλκυσον τὴν κα- ταγωγὴν διὰ μολύνσεως αἱ βακτηρίαι καὶ λοιποὶ μι- κροοργανισμοὶ οἱ παρατηρούμενοι ἐν τοῖς πειράμασι.

Τὴν θεωρίαν ταύτην ἐσπευσε νὰ ἀσπασθῇ ἐκ τῶν πρώτων ὁ πολὺς Δρ. Leister σκεφθεὶς ὅτι ἡ κακὴ ἔκδασις ἀπλοῦ τινος τραύματος προήρχετο ἐκ μολύν- σεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἀέρι αἰωρουμένων μικροορ- γανισμῶν ἢ σπόρων αὐτῶν καὶ ἐπομένως ὅτι ἦτο ἐ- πάναγκες νὰ ἀποκαθαίρῃ τις τὸν περιβάλλοντα τὸν πάσχοντα ἀέρα διὰ διαφόρων μικροβιοκτόνων οὐσιῶν. Οὕτω δὲ ἐγένετο δημιουργὸς νέας περιόδου τῆς ἱατρι- κῆς καθ' ἣν ἤρξατο πρωταγωνιστοῦσα κυρίως ἡ Χει- ρουργικὴ ἢ ἄλλοτε ἐγκαταλελειμμένη εἰς χεῖρας μό- νον ἐμπειρικῶν ἱατρῶν καὶ κτηνιάτρων.

Ἐντεῦθεν λοιπὸν τὸ ζήτημα τοῦ δυνατοῦ τῆς αὐτο- μάτου γενέσεως πολεμῆθὲν διὰ τῶν μνημονευθέντων

θεωριῶν περιωρίζετο κατ' ἀνάγκην εἰς τοὺς κατωτάτους μόνον ζωικούς ὁργανισμούς δι' οὓς τὰ ἀποδεικνύονται κατὰ τῆς ἐπιστήμης μέσα δὲν ἦσαν ἐν ἀρκούντως ἰσχυρά. Ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο ὀχύρωμα κατέπεσεν ὑπὸ τὴν σκαπάνην τοῦ Μεγάλου Pasteur ἀποδείξαντος διὰ πειστικωτάτων καὶ σαφεστάτων πειραμάτων τὸ ἀδύνατον τῆς αὐτομάτου γενέσεως καὶ κηρύξαντος τὸ *omne vivum e vivo* ὡς ἀναμφισβήτητον ἐπιστημονικὸν ἀπόφθεγμα.

Ἐν τούτοις, τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ὅπερ οὐδέποτε ἐννοεῖ νὰ καθέσθῃ ἀρκούμενον εἰς τὰς ἀποκτηθείσας δάφνας, ἐξεγείρεται καὶ αὐθις καὶ διαμαρτύρεται διὰ τῆς φωνῆς τοῦ Δρ. Charlton Bastian ὅτι πολλοὺ γε καὶ δεῖ τὸ δόγμα τοῦτο οὕτως ἔχει. Ὅντως, κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ φυσιοδίφης οὗτος ὅστις τυγχάνει συγχρόνως καὶ ἱατρὸς τοῦ ἐν Λονδίνῳ Νοσοκομείου τοῦ Πανεπιστημίου ἐδημοσίευσεν περισπούδαστον μελέτην στηριζομένην ἐπὶ ἐμβριθῶν προσωπικῶν αὐτοῦ παρατηρήσεων δι' ἧς ἐπανερχόμενος εἰς τὴν παλαιὰν θεωρίαν πειράται νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οὐ μόνον ἡ αὐτόματος γένεσις εἶνε δυνατὴ δι' ὄντα ζῶντα τῆς κατωτάτης βαθμίδος τῆς ζωικῆς κλίμακος· ἀλλ' οὐδὲ ἡ γενικῶς ὑποτιθεμένη ὑπάρχουσα μεγάλη εὐστάθεια ἐν τῇ μορφολογίᾳ αὐτῶν εἶνε ποσῶς ἀληθής· καθότι ποικιλία τις πρωτοζῶων δύναται κάλλιστα σὺν τῷ χρόνῳ νὰ μεταβληθῇ εἰς ἑτέραν, ἢ καὶ ἔτι, διαφοροὶ μικροὶ ὁργανισμοὶ συνενούμενοι ὁμοῦ πλείονες δύνανται νὰ σχηματίσωσι ὁργανισμὸν ἀνωτέρας βαθμίδος ἐν τῇ ζωικῇ κλίμακῃ. Ἐκάλεσεν δὲ ὁ Δρ. Charlton Bastian τὴν μὲν αὐτόματον γένεσιν Ἀρχαϊοβίωσιν ἐν τῇ δὲ ἀλλαγῇ εἶδους Ἐτεροβίωσιν.

Ἡ θεωρία αὕτη εὗρεν ὡς εἰκὸς καὶ τινὰς ὁπαδοὺς ὁτινες θεωροῦσι τὴν αὐτόματον γένεσιν οὐ μόνον ὡς δυνατὴν ἀλλὰ καὶ πολὺ λογικὴν· καθότι διὰ ταύτης ἐξηγεῖται ἀνευ μεγάλων δυσκολιῶν καὶ ἡ ἐμφάνις τῆς πρώτης ζωῆς ὕλης ἐν τῇ πλανήτῃ ἡμῶν ἐπὶ ὕλης πρότερον νεκρᾶς. Ἡ εἰκασία αὕτη, διακηρύττουσι οἱ φυσιοδίφαι οὗτοι, εἶνε πολὺ λογικωτέρα ἐκείνης καθ' ἣν ἡ ζωὴ μετεφέρθη ἐν τῇ πλανήτῃ τούτῃ ἐξ ἄλλου μέρους τοῦ σύμπαντος ἐκσφενδονισθεῖσα οὕτως εἰπεῖν εἰς τὸ χάος καὶ κατὰ τύχην ἀφίχθεῖσα εἰς αὐτόν. Ἀληθῶς δὲ ἡ τελευταία αὕτη εἰκασία οὐ μόνον εἶνε στείρα ἐν τῇ ἐξηγήσει πολλῶν φυσικῶν φαινομένων ἀλλὰ καὶ ἐπιπλέκει τὸ ζήτημα εἰς διευθύνσεις ἀδιεξόδους· καθότι ἀδυνατοῦσι νὰ ἐξηγήσωσι τὴν μεταφορὰν ταύτην τῆς ζωῆς, τοῦλάχιστον μὲ τὴν παρούσαν κατάστασιν τῶν ἀνιχνευτικῶν τῆς ἐπιστήμης μέσων, διὰ μέσου ἀγνώστου καὶ ἀπεράντου χάους.

Ἐν ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Charlton Bastian πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἰδέας του ταύτης εἶνε, ὅτι ἀφαιρῶν μέρη τινα ἐκ σώματος ζῴου τινος μεθ' ὅλας τὰς ἀντισηπτικὰς προφυλάξεις πρὸς πρόληψιν ἐξωτερικῆς μόλυνσεως, καὶ καλύπτων εἰτα ταῦτα καλῶς διὰ παραφίνης ἀνευρίσκει μικροὶ ὁργανισμοὶ μὴ προϋπάρχοντας εἰς τοὺς ὑπὸ τὸ πείραμα ἰστούς· τοῦθ' ὅπερ

ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ παραδεχθῇ τὴν αὐτόματον γένεσιν.

Ἀλλὰ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου τούτου, δύτινα εἶνε δυνατόν νὰ συμβαίνωσι· ἡ ὑπάρχουσι φυσιο-λογικῶς μικροὶ ὁργανισμοὶ εἰς τοὺς ἰστούς ζῶντος σώματος διατελοῦντος ἐν λανθάνουσῃ καταστάσει, ἡ πλάνη τις συνέθη ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν πειραμάτων, ἐνεκεν τῆς ὁποίας μικροὶ ὁργανισμοὶ εἰσέδυσαν εἰς τοὺς ἀφαιρεθέντας ἰστούς.

Ἐν τούτοις, ὁ Charlton Bastian ὅπως ἀποκρούσῃ καὶ τὰς ἀντιρρήσεις ταύτας προχωρεῖ ἐτι περαιτέρω· παρουσιάζει δὲ τὸ ἐξῆς πείραμα ἐν ᾧ διίσχυρίζεται ὅτι συλλαμβάνει οὕτως εἰπεῖν ἐπ' αὐτοφόρῳ τὴν αὐτόματον γένεσιν βακτηρίας. Ἐπὶ λεπτοτάτου ὑμενίου θρεπτικῆς τινος οὐσίας ἐντελῶς διαφανοῦς, παρατηρεῖ εἰς μέρος ἑνθα οὐδὲν στερεὸν μόνον πρότερον ἐνεφνίζετο τὴν ἐμφάνισιν εἶδους τινος κηλίδος ἥτις βαθμυθὸν μεγεθυνομένη μεταβάλλεται εἰς ἀληθὴ βακτηρίαν.

Πρὸς ἐξήγησιν δὲ τοῦ ὅτι ὕγρὸν τι καθίσταται διὰ τοῦ βρασμοῦ στείρον μικροὶ ὁργανισμοὶ ὁ Charlton Bastian φρονεῖ ὅτι τὸ ὕγρὸν τοῦτο ὑφίσταται ἀλλοίωσιν τινα τῆς ἐκτουτο ποιότητος ἀγνώστου φύσεως, μὴ ἐπιτρέπουσαν τὴν ἐν αὐτῷ αὐτόματον γένεσιν. Ἡ αὕτη ἀλλοίωσις παράγεται ἐπίσης κατ' αὐτὸν καὶ ἐταν τὸ ὕγρὸν διέλθῃ δι' ἡθμοῦ κτλ.

Καίτοι δὲ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἀξίας τῶν πειραμάτων τοῦ Charlton Bastian οὐχ ἦττον ὅμως ἡ μεγαλειτέρα μερὶς τῶν φυσιολόγων ἀπεδέχθησαν τὰ ἀποτελέσματα τούτων μετὰ περισσῆς ψυχραιμίας καὶ ἀδιαφορίας.

Ὅντως· ἐὰν ὁ πειραματιστὴς οὗτος ἀνευρίσκει μικροὶ ὁργανισμοὺς καὶ εἰς τὰς περιστάσεις ἐκεῖνας εἰς ἃς ἔλαβεν ἀπάσας τὰς ἀντισηπτικὰς προφυλάξεις πρὸς πρόληψιν ἀπ' ἐξωτερικῆς μόλυνσεως, τοῦτο ἴσως συμβαίνει διότι ὑπάρχουσι μικροὶ ὁργανισμοὶ ἢ σπόροι αὐτῶν ἀγνώστοι ἀντέχοντες εἰς ἅπαντα τὰ γνωστὰ ἡμῶν ἀντισηπτικὰ μέσα. Ἀλλ' ὅταν θὰ δυνηθῶσι νὰ εὗρωσι τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην θερμοκρασίαν ἢ τὸ ἰσχυρὸν ἐκεῖνο ἀντισηπτικὸν μέσον δι' ὧν θὰ καταστρέφονται καὶ οἱ τελευταῖοι οὗτοι μικροὶ ὁργανισμοὶ τότε δὲν θὰ γίνεται πλέον μόλυνσις ἐπομένως οὐδὲ ἡ ἀνάπτυξις νέων ζωικῶν ὄντων.

Τὸ αὐτὸ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν καὶ διὰ τὸ ζήτημα τῆς Ἐτεροβιώσεως. Ὑπῆρξεν ἀληθῶς ἐποχὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς βιολογίας καθ' ἣν διάφορα ὄντα ἐθεωροῦντο ἐντελῶς διακεκριμένα συνιστῶντα ζωικὰς ὀντότητας ἐντελῶς διαφόρους βραδύτερον ὅμως καθ' ὅσον αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις προέβαινον τελειοποιούμεναι, ἀπεδεικνύετο ὅτι τὰ διάφορα ταῦτα ζωικὰ ὄντα οὐδὲν ἕτερον ἦσαν εἰμὴ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ζῶντιον διερχόμενον τὰς διαφορὰς ἡλικίας τῆς ἐξελλείψεως αὐτοῦ.

Ἀποδεχθέντος ἄρα· τούτου δι' ἀντὶ τινος ζωῆς οὐδόλως εἶνε παράδοξον ὅτι ἐν τῇ μέλλοντι τελειοποιούμενων τῶν ἀνιχνευτικῶν τῆς ἐπιστήμης μέσων—διότι δέον νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι αἱ γνώσεις ἡμῶν περὶ τῆς ἐξελλείψεως τῶν μικροὶ ὁργανισμῶν εἰσὶν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐντελῶς ἀνεπαρκεῖς—θὰ κατορθωθῇ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι

ή δὴθεν ἑτεροβόλως τοῦ Charlton Bastian οὐδὲν ἕτερον εἶνε εἰμὴ αἱ διάφοροι ἡλικίαι ἐνδὲς καὶ τοῦ αὐτοῦ μικροοργανισμοῦ.

Τέλος ὡς ἐν συμπεράσματι δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι καίτοι τὰ πειράματα ταῦτα τοῦ Charlton Bastian δὲν φαίνονται ἔχοντα βαθυτέραν τινα σημασίαν ὅπωςδὴποτε ὁμως ἡ ἐπιστήμη πλουτίζεται διὰ νέων ἐτι γνώσεων αἵτινες δύνανται νὰ παραγάγῃσι σπουδαίας μεταβολὰς ἐν τῇ ταξινομήσει τῶν ὀργανικῶν ὄντων.

K. ΚΑΣΣΙΜΑΤΗΣ

Ν Ε Α Ζ Ω Η

ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΤΕΧΝΑΙ

«Κρητικά Διηγήματα» — Μετ' εὐχαριστήσεως μαθάνομεν ὅτι ὁ παρ' ἡμῖν γλαφυρὸς χειριστὴς τοῦ καλάμου κ. Δ. Μοσχονᾶς θὰ προβῇ εἰς ἐκδοσὶν τόμου διηγημάτων ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον. Τὰ διηγήματα τοῦ κ. Μοσχονᾶ διακρίνεται δύναμις περιγραφῆς καὶ πατριωτισμὸς ἀκραίφνης, εἶναι δὲ ἀληθὲς ἐντύπωμα διὰ τοὺς πραγματικοὺς φίλους τοῦ καλοῦ. Ὁ κ. Μοσχονᾶς εἶχε τὴν καλωσθένην νὰ μᾶς παραχωρήσῃ πρὸς δημοσίευσιν τοὺς «Ἀγνώστους ἥρωας» ἐκ τῶν διηγημάτων του, ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ ἀναγνώσται μᾶς δύνανται νὰ κρίνωσι καὶ μόνοι τῶν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ νέου μᾶς συνεργάτου.

«Αγγέλου Τανάγρα-«Πολὺ Ἀργά»». — Ἐσχάτως ἀνεβιδάσθη διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου τὸ νέον ἔργον τοῦ κ. Αγγέλου Τανάγρα «Πολὺ Ἀργά» μονόπρακτον κοινωνικὸν δράμα. Ἡ ὑπόθεσις του ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ἐν γεροντοπαλῇκαρον, ὁ Σγουρὸς, ἀγαπᾷ κρυφίως τὴν νεαρὰν κόρην τοῦ φίλου του Προπύλν, τὸν ὁποῖον εὐκολύνει χρηματικῶς εὐρισκόμενον εἰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας.

Ἀλλ' ἡ νέα ἀγαπᾷ τὸν νεαρὸν δικηγόρον Παρθένν, δικηγόρον τοῦ Σγουροῦ καὶ τοῦ πατρός της καὶ ἀνταγαπᾶται ὑπ' αὐτοῦ.

Τὴν πρώτην περιπλοκὴν τοῦ δράματος φέρει ἡ λήξις ἐνὸς συναλλάγματος ὀφειλομένου παρα τοῦ Προπύλν εἰς τὸν Σγουρόν, καὶ τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶνε ἑτοιμὸς νὰ ἀνανεώσῃ. Ὁλίγη λέξεις ὁμως διαφυγεῖται ἀπὸ τὸν δικηγόρον τοῦ ἀποκαλύπτουν ὅτι κάποιος ἀγαπᾷ τὴν λατρευτὴν του, καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει οἰκονομικῆς καταστροφῆς θὰ τὴν ζητήσῃ εἰς γάμον, τὸν κάμουν νὰ ἀλλάξῃ τὰς ιδέας του. Ἡ σκέψις ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ τὴν χάσῃ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἡμέραν, συνεπεία καμμιᾶς ἀτυχοῦς ἐπιχειρήσεως τοῦ πατρός της τὸν κάμνει νὰ ἀπομονώσῃ πᾶν αἰσθημα εὐθύτητος καὶ ἀποφασίζει διὰ τοῦ λίγοντος συναλλάγματος νὰ ἐκδιᾷσῃ τὸν Προπύλν νὰ τοῦ δώσῃ τὴν κόρην του.

Πρὸς τοῦτο ἐπιφορτίζει ἓνα φίλον του νὰ εὔρῃ τὸν γέροντα καὶ νὰ τοῦ κάμῃ τὰς σχετικὰς προτάσεις.

Ἀλλὰ τὰ γεγονότα ἐπισπεύδονται.

Ὁ Προπύλνς φθάνει ἐξαφνα μετὰ τὴν θυγατέρα του, ὁ δὲ Σγουρὸς τεταραγμένος ἀφίνει τὸν φίλον του νὰ τὰ διορθώσῃ ὅπως νομίζει.

Ἐκεῖνος πράγματι παραλαμβάνει τὸν Προπύλνν εἰς ἄλλο δωμάτιον διὰ νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς ὑποθέσεως ἐνῶ ἡ κόρη μένει μόνη εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου τυχαίως φυλλομετροῦσα βιβλίον, ἀποκαλύπτει μερικὰ πειστήρια ἐκ τῶν ὁποίων ἐννοεῖ τὸν ἔρωτα τοῦ Σγουροῦ.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη συγκινεῖ τὴν τρυφερὰν τῆς καρδίαν, ὅτε ἐξαφνα ὁ πατὴρ της εἰσερχόμενος τεταραγμένος τῆς ἀποκαλύπτει τὴν οἰκονομικὴν του κατάστασιν καὶ τοὺς δρους τοῦ Σγουροῦ.

Τὸ δίλημμα εἶναι ὀδυνηρόν, ἀλλὰ χάριν τοῦ πατρός της ἐκείνη ἀποφασίζει καὶ δηλώνει ὅτι δέχεται τὸν ὅρον.

Ὁ Προπύλνς περιχαρὴς τρέχει νὰ φέρῃ τὴν καλὴν εἰδήσιν, ὅτε ὁ νέος δικηγόρος ὅστις παρέσθη ἀκουσίως εἰς τὰς διαπραγματεύσεις, εἰσέρχεται ἀπληπισμένος καὶ μέμφεται τὴν Πόπην ὅτι χάριν τῶν χρημάτων δέχεται ὡς σύζυγον τὸν Σγουρόν.

Ἐκείνη ἐξηγεῖ τοὺς λόγους καὶ τὴν ἀνάγκην ἥτις τὴν βιάζει νὰ δεχθῇ καὶ τὸν ἀποκαιρετὰ διὰ παντός. . . Ἀλλὰ. . . ὑπάρχει Θεὸς διὰ τοὺς ἐρωτευμένους ! καὶ ἡ λύσις ἐπέρχεται πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐνῶ συγχρόνως ἡ ψυχὴ τοῦ ἀκροατοῦ πλημμυρίζει ἀπὸ οἶκτον καὶ συμπάθειαν πρὸς τὸ δυστυχισμένον γεροντοπαλῆκαρον.

Ὅταν δὲ ὅλοι φεύγουν καὶ αὐτὸς βλέπει διὰ παντὸς καταστραφέν τὸ ὄνειρον τῆς εὐτυχίας του, πίπτει ἐπὶ μιᾶς καθέκλας μετὰ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν παλάμην, ἀτενίζων περιλύπως εἰς τὸ κενόν.

Πολὺ ἄργά ! Πολὺ ἄργά.

Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου — Αἱ βυζαντιναὶ ἡμεριδὲς ἐκόμισαν τὸ θλιβερόν ἄγγελμα τοῦ θανάτου τῆς γνωστῆς λογίας δεσποινίδος Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου.

Νεαρωτάτη εἰσέτι ἡ μεταστάσα ἐπεδόθη εἰς τὴν διηγηματογραφίαν ἀναδειχθεῖσα ἠθογράφος οὐχὶ τυχαία. Ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων λογίων ἀνέλαβε τὴν ἐκδοσὶν ἐν Κωνσταντινῇ, τῆς «Φιλολογικῆς Ἠχοῦς» ἥτις ὁμως ἔσχε βραχύν τὸν βίον. Ἡ Ἑλληνὶς λογία διωρίσθη κατόπιν τούτου εἰς τὴν θέσιν τῆς διευθυντρίας τοῦ ἐν Σουλδρίᾳ Παρθεναγωγείου.

Τὴν θέσιν ταύτην κατέλιπε πρὸ ἐτῶν ἀφίσσασα τὰς ἀρίστας τῶν ἀνανηρίσεων καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινὴν ὅπου ἐξηκολούθησε νὰ γράφῃ διηγήματα, ἅτινα διακρίνονται διὰ τὴν τρυφερότητα καὶ λεπτότητα τοῦ αἰσθηματος.

Πρὸ ἐνὸς ἔτους ἐκλήθη εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἀνέλαβε τὴν διογάνωσιν τοῦ ἐκεῖ ἰδρυθέντος Παρθεναγωγείου ὅπερ διπύθνε μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν σοβαρὸν νόσημα τὴν ἠνάγκαζε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν γενέτειράν της.

Ἑκατονταετηρὶς ποιητρίας. — Πρὸ τινος ἑωρτάσθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς Ἐλισάβετ Browning, ἣν ὁ Ἐδωαρδὸς Πόε ἀπεκάλεσε «τὴν εὐγενέστεραν τοῦ φύλου της» καὶ ἡ ὁποία εἶνε μία τῶν μεγαλυτέρων ποιητρίων — διὰ μερικοὺς ἢ μεγαλυτέρους ὅλων τῶν χρόνων καὶ ὅλων τῶν χωρῶν.

Σύγχρονος τῆς Γεωργίας Σάνδ καὶ ἀντίπαλός της εἰς τὴν ὁδόν, δὲν ἔσχε θορυβώδεις περιπετείας